

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗

๑. เหล่าเทวดาที่รักษาพระนครคิดว่า เจ้าอนุรุธทศากยะได้ถวายภัตรอันเป็นส่วนของตัวเองแต่พระปัจเจกพุทธเจ้านามว่า อุปริฎฐะ ในคราวที่ตนเป็นนายอन्नภาระ ทรงทำความปรารถนาไว้ว่า ขอข้าพเจ้าจงอย่าได้สดับคำว่า ไม่มี อย่ารู้สถานที่เกิดแห่งโกชนะ ถ้าเจ้าอนุรุธทศากยะนี้ จักทรงเห็นถาดเปล่าไซ้ร พวกเราก็จักไม่ได้เข้าไปเทวสมาคม แม้ศัรษะของพวกเราก็จะพึงแตก ๗ เลี้ยง ๆ ที่นั่น จึงได้ทำถาดนั้นให้เต็มด้วยขนมทิพย์ ๆ เมื่อถาดนั้น พอเขาวางลงที่สนามเล่นขลุบแล้ว เปิดขึ้น กลิ่นขนมก็ตั้งอบอวลไปทั่วทั้งพระนคร ๆ ขึ้นขนมพอกษัตริย์ทั้ง ๖ หยิบเข้าไปในพระโอฐูเท่านั้น ก็แผ่ชานไปทั่วประสาทรบรสทั้งเจ็ดพัน ๆ พระกุมารนั้นทรงดำริว่า เราคงจะไม่เป็นที่รักของพระมารดา พระมารดาจึงไม่ทรงปรุงขนมชื่อขนมไม่มีนี้ประทานเรา ตลอดเวลาถึงเพียงนี้ ตั้งแต่เข้าไป เราจักไม่กินขนมอื่น ดังนี้แล้ว เสด็จไปตำหนัก ทูลถามพระมารดาว่า เจ้าแม่ หม่อมฉันเป็นที่รักของเจ้าแม่หรือไม่เป็นที่รัก ๆ พระมารดาตรัสว่า พ่อ พ่อยอมเป็นที่รักยิ่งของแม่ เสมือนนัยน์ตาของคนมีตาข้างเดียว และเสมือดวงใจ ฉะนั้น ๆ เจ้าอนุรุธทศากยะทูลว่า เมื่อเป็นเช่นนั้น เหตุไร เจ้าแม่จึงไม่ทรงปรุงขนมไม่มี ประทานแก่หม่อมฉัน ตลอดเวลาถึงเพียงนี้เล่า เจ้าแม่ ๆ พระนางรับสั่งถามมหาดเล็กคนสนิทว่า ขนมอะไร มีอยู่ในถาดหรือ พ่อ ๆ เขาทูลว่า ข้าแต่พระแม่เจ้า ถาดเต็มเปี่ยมด้วยขนม ชื่อว่าขนมเห็นปานนี้ กระหม่อมฉันก็ยังไม่เคยเห็น ๆ พระนางทรงดำริว่า บุตรของเราจักเป็นผู้มีบุญ มีอภินิหารได้ทำไว้แล้ว เทวดาทั้งหลายคงจักใส่ขนมให้เต็มถาดส่งไปแล้ว ๆ

๒. ลำดับนั้น พระโอรสทูลพระมารดาว่า เจ้าแม่ ตั้งแต่ขึ้นไป หม่อมฉันจักไม่เสวยขนมชื่ออื่น ขอเจ้าแม่พึงปรุ้งแต่ขนมไม่มีอย่างเดียว ฯ ตั้งแต่ขึ้นมา แม่พระนาง เมื่อพระกุมารนั้นทูลว่า หม่อมฉันต้องการเสวยขนม ก็ทรงครอบถาดเปล่านั้นแลด้วยถาดอื่น ส่งไปประทานพระกุมารนั้น ฯ เทวดาทั้งหลาย ส่งขนมทิพย์ถวายพระกุมารนั้น ตลอดเวลาที่ท่านยังอยู่ในท่ามกลางเรือน ฯ พระกุมารนั้น เมื่อไม่ทรงทราบแม่คำมีประมาณเท่านี้ จักทรงทราบชื่อว่าการบวชได้อย่างไร เพราะฉะนั้น พระกุมารจึงทูลถามพระภาคาวา ชื่อว่าการบวชนี้เป็นอย่างไร เมื่อเจ้ามหานามะตรัสว่า ผู้บวช ต้องโกนผมและหนวด ต้องนุ่งห่มผ้ากาสาเยะ ต้องนอนบนเครื่องลาดด้วยไม้ หรือบนเตียงที่ถักด้วยหวาย เที่ยวบิณฑบาตอยู่ นี้ชื่อว่าการบวช จึงทูลว่า เจ้าพี่ หม่อมฉันเป็นสุขุมลชาติ หม่อมฉันจักไม่สามารถบวชได้ ฯ เจ้ามหานามะตรัสว่า พ่อ ถ้าอย่างนั้น พ่อจงเรียนการงาน อยู่เป็นฆราวาสเถิด ก็ในเราทั้ง ๒ จะไม่บวชเลยสักคน ไม่ควร ฯ ขณะนั้น อนุรุทธกุมาร ทูลถามเจ้าพี่ว่า ชื่อว่าการงานนี้คืออะไร ฯ กุลบุตรผู้ไม่รู้แม่สถานที่เกิดแห่งภักตร จักรู้จักชื่อการงานได้อย่างไร ฯ ก็วันหนึ่ง การสนทนาเกิดขึ้นแก่กษัตริย์ ๓ องค์ว่า ชื่อว่าภักตร เกิดขึ้นที่ไหน ฯ กิมพิลกุมาร ตรัสตอบว่า เกิดขึ้นในฉาง ฯ ลำดับนั้นภักทิกุมาร ตรัสกะกิมพิล กุมารนั้นว่า ท่านยังไม่ทรงทราบที่เกิดแห่งภักตร ชื่อว่าภักตร ย่อมเกิดขึ้นที่ หม้อข้าว ฯ อนุรุทธะตรัสว่า ถึงท่านทั้ง ๒ ก็ยังไม่ทรงทราบ ธรรมดาว่าภักตร ย่อมเกิดขึ้นในถาดทองคำ ประมาณศอกกำ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. นครปริศนาทิกา เทวตา จินเตตุ์ อนุรุทศกณเอน อนุนภารกาล
 อดตโน ภาคภคตัม อูปริฏฐปจเจกพททศส ทตวา นตติติ เม วจนสส
 สวณฺ มา โหตุ โภชนูปตตติฎฐานชานนฺ มา โหตุติ ปตถนา กตา สจาย์
 ตจจปาที ปตติสสตี เทวสมามกมฺ ปวิสิตุํ น ลภิสสาม สีสุมปี โน สดตธา
 ฝลยยาติ ฯ อถ นํ ปาตี ทิพพปฺเวหิ ปุณฺณํ อํกํสุ ฯ ตสฺสา กุพมณฺฑล
 จเปตวา อุกุมาภูติมตฺตตาย ปฺวคนฺโธ สกถนคฺรํ ฉาเทตวา จิโต ฯ ปฺวชณฺหํ
 มฺุเข จปีตมตฺตเมว สดตฺรสรหณฺนิสทสฺสานิ อนุฝริ ฯ โส จินเตสิ นานํ
 มาตุ ปิโย เอตตํกํ เม กาลํ อิมํ นตฺติปฺวณฺนาม น ปจิ อิตโต ปฏฺจาย
 อณฺณํ ปฺวํ น ขาทิสฺสามีติ เคหํ คนฺตวา มาตฺรํ ปุจฺฉิ อมฺม ตุมหากํ
 อหํ ปิโย อปปิโยติ ฯ ตาต เอกกฺจโน อกฺจิ วีย หยํ วีย จ อติปิโย
 เมติ ฯ อถ กสฺมา เอตตํกํ กาลํ มยฺหํ นตฺติปฺวํ น ปจิตฺถ อมฺมาติ ฯ
 สทา จุตฺตฺตฺตฺตฺตฺตํ ปุจฺฉิ อตฺติ กิณฺจิ ปาติยํ ตาตาติ ฯ ปริปุณฺณา อยฺเย
 ปาตี ปฺเวหิ เอวรฺูปา ปฺวา นาม เม น ทิฏฺฐปฺพทาติ ฯ สทา จินเตสิ
 มยฺหํ ปฺตฺโต ปุณฺณวา กตานิหนารุ ภาวิสฺสติ เทวตาหิ ปาตี ปฺเรตฺวา
 ปหิตา ภาวิสฺสนฺตีติ ฯ

๒. อถ นํ ปฺตฺโต อมฺม อิตโต ปฏฺจายาหํ อณฺณํ ปฺวณฺนาม น
 ขาทิสฺสามิ นตฺติปฺวเมว ปเจยยาสิตีติ ฯ สทาปีสฺส ตโต ปฏฺจาย ปฺวํ
 ขาทิตฺกามาโมหีติ วุตฺเต ตจฺจปาทิเมว อณฺณาย ปาติยา ปฏฺกฺชชิตฺวา
 เปเสสิ ฯ ยาว อคารมชฺเฒ เวสิ ตาวสฺส เทวตา ทิพพปฺเว ปหิณฺสีสุ ฯ โส
 เอตตํกํปี อชานนฺโต ปพพชฺชนฺนาม ก็ ชานิสฺสติ ตสฺมา กา เอสา
 ปพพชฺชา นามาติ ภาตฺรํ ปุจฺฉิตฺวา โอิหาริตเกสฺมสฺสุณา กาสายนิวตฺถน
 กฏฺจตฺถเร วา วิทลมณฺจเก วา นิปชฺชิตฺวา ปิณฺฑาย จรฺนเตน วิหริตฺพหํ

เอสา ปพพชชา นามาติ วุตเต ภาคิก อหิ สุชมาโล นานิ สกขิสสามิ
 ปพพชิตฺตุนฺติ อาห ๑ เตนหิ ตาต กมฺมนฺตํ อุกฺกเหตุวา ฆราวาสํ วส น
 หิ สกกา อมฺเหสุ เอเกน อปพพชิตฺตุนฺติ อาห ๑ อถ นํ โโก เอโส
 กมฺมนฺโต นามาติ ปุจฺฉิ ๑ ภตฺตจฺฉานจฺฉานํปี อชานนฺโต กุลปฺตฺโต
 กมฺมนฺตํ นาม ก็ ชานิสฺสติ ๑ เอกทิวสํ หิ ตินฺณํ ขตฺติยานํ กถา
 อฺทปาที ภตฺตํ นาม กุหิ อฺจฺฉหตีติ ๑ กิมฺพิโล อาห โโกจฺเจ
 อฺจฺฉหตีติ ๑ อถ นํ ภทฺทโย ตฺवं ภตฺตสฺส อฺจฺฉานจฺฉานํ น ชานาสิ
 ภตฺตนฺนาม อุกฺขลียํ อฺจฺฉหตีติ อาห ๑ อนฺนรฺทฺโร คฺมฺเห เทวปี น
 ชานาถ ภตฺตนฺนาม รตฺนมฺกุลาถ สุวณฺณปาตียํ อฺจฺฉหตีติ อาห ๑
